

סו:

אלו טרפות פרק שלישי הולין

עין משפט
נר מצוה

רעו א מיי פירא מכל
מחללה אסורות
ל' ד סנה עשין סב
טושי' ירד כ' פג טעין
:ג
רעו ב מיי פירג עס
הלה ד:
רעו ג ד מיי עס ס' י'
סנה לאחין קלג
טושי' ירד כ' פג טעין
:ב

רבינו גרשום

מכריז תני רבנא בנדרה
פ' בא סימן התחתון
כל שיש לו קשקשה
ויש לו סנפיר דג ספור:
אקשקשה קא סמכין
כלומר רחוקין יש לו סנפיר
ואין לו קשקשה דג טמא
לא נכחו רחמנא סנפיר
ונכחו קשקשה: כלומר
השתא דקיל דקשקשה
וכלבי' [לבוש] נינהו
נכחו רחמנא קשקשה
ולא נכחו סנפיר ולא אתי
לפשי קשקשה היינו
ספור: תנו לו רבנא אין
לו קשקשה כו' כלומר
סנפיר קשקשה: ספספין
ואכספסין גרסי: מה
כשהתיר במפורש לא
התיר אלא בכלים כדבעין
לפורשי לקמן איזהו
מפורש ואיזהו סתם:
בנין לרבות בורות שיחין
ומערות כו' כלומר אע"ג
דאין לו בימים ובחלים
אין חריצין ונעיצין לא
כלומר אע"ג דלית ליה
אכול: במים חור וכלל
כלומר את זה תאכלו מכל
אשר במים כל אשר לו
סנפיר וקשקשה ויחין
ומערות לאיסורא כו'.
כלומר את אפרת בורות
שיחין ומערות ששהיה
ישותה טהן ואינו נמנע
אע"ג דלית ליה

וא מלחן ער דיה מה
כשהתיר שרן לפני עיר.

בל שיש לו קשקשה יש לו סנפיר. וא"ת מנין היה להם זה למכמים
וכן לעיל (דף קכ:.) דמנינא שאין צמחי דגים טמאים אלא ו'
מאות מנין היה להם שהתירו בנך את השאר וליכא למימר מאדם
שקרא להם שמות קים להו הכי שמרן לדורות קן שהם טמאין שכן
הוא הכי את טולס דהא לא משמע
במקרא שקרא שמות אלא לבהמות
ולעופות שאע"פ שדע שמו של הקב"ה
כדדרשין (במ"ד בראשית פ"ה) אלו ה'
(זוהא) שקרא לו אדם הראשון דגים
מיהא לא אשכחן ויש לומר מכל אשר
יקרא לו האדם יש לרבות אפי' דגים
ואיכא למימר דמאדם קים להו ואס'
ממלא לומר שלא קרא להם שמות יש
לומר דהכי קים להו הלמ"מ:

הוה אמינא מא קשקשה סנפיר.
ב"פ (ועל דף כג: ס"ה איטריך)
פירשמי דלא שייך כאן לאקשיו וכי
איטריך קרא לכתוב כתי שלא נטעה
כדפרין התם גבי איטריך קרא למעוטי
ספיקא: יגדיל תורה ויאדיר.
הרבה אמר לנו עבדים לידע מהו
דקשקשה: א"מא בבאים אע"ג
דאית זיה לא תיבוי. וא"ת א"כ את
זה תאכלו מאי אכתי ליה יש לומר
שלא תאמר מה הפרט מפורש מים
נובעין ואסור בורות שיחין ומערות
דאשקא לויסורא כתי רחמנא תאכלו
למימר מה הפרט מפורש גדלים על
גבי קרקע להמיר יש לו בורות שיחין
ומערות ימים ונחלים והל דקאמר
בסמוך איכא היינו למאי דדרשין
למירא: לא ס"ד דבתיב ב' אשר
אין לו סנפיר וקשקשה. מימה מאי
רביה היא זו אימא דהאי קרא בתרא
קאי אדיוקא דבימים ונחלים כי לית
ליה לא תיכול הא אית ליה אכול
אכל בכלים אע"ג דלית ליה לא
תיכול ותהו השתא קרא קמא
כפשיטה דמה דאית דמינא קרא
קמא אדיוקא וקרא בתרא כפשיטה
וי"ל דנקרא קמא אין לחוש אי קאי
אדיוקא משום דכתיב ביה אותם
תאכלו דמשמע אותם ולא אחרים
והרי הוא כמו שכתוב בזה"ל ולא
אחרים וא"ת והכי משמע מהאי קרא
דשרי בכלים אימא למעוטי מלאו
אתא כלומר בכלים ליכא ללא אכל
עשה מיהא איכא כדמוכח קרא קמא
אפי' ביש לו וי"ל דנהאי קרא בתרא
לא כתיב לכו והכי כתיב וכל אשר אין

לו סנפיר וקשקשה בימים ונחלים מכל שרן המים ומכל נפש החיה
אשר במים שרן הם ללכ ונאידין קרא דבתריה הוא דכתיב הללו
ושקן יהיו ללכ מבשרם לא תאכלו ועוד דאין זה סברא שיהא בכלים
חמורים מימים ונחלים דכתיב להם סנפיר וקשקשה נמי אסורי ונאין
להם סנפיר וקשקשה קילי כפי דליכא בהו אלא עשה והאי שינויא
בתרא ניחא טפי דלמה ליה יסו להמיר בכלים מקרא דיש לו לישחק
ביה מימים ונחלים ואנא דענא היתר כלי מקרא דאין לו ונריך
לומר דהוה אמינא דקרא דאין לו אתא למעוטי כלי מלאו אכל עשה
איכא ויש לו אפי' בכלים נמי שרו להכי איטריך קרא קמא למשרי
כלים לגמרי אע"ג דאין לו:

הלכן על כרחך רישא נמי כי כתיב ימים ונחלים ולא כלים מאיסורא ממעט להו ואותם תאכלו דמשמע אפי' אין לו אכול והיינו שני מקראות סמום ומפורש דלעיל שהתירו בהם כלים
ולקמן [סו.] בעי הי קרי סמום והי קרי מפורש: ואימא במים כלל. (א) דכל שרן המים צעין סימנין: חריצין ונעיצין לא. וכ"ש בורות ולמה לי
תאכלו מכל אשר במים לאתויי בורות להיתרא: במים חור וכלל. מרי במים כתיבי גבי הדדי מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשה במים:
הטל

אקונם ואפונם כספתיאם ואכספתיאם. וכן לשון פסוקי הן: סנן
הפס. במס' נדה: אקשקש סמכין. דהא אינה בלא סנפיר
כדתיב מנא ואכספיר לא סמכין דהא דג טמא נמי יש לו סנפיר:
הוה אמינא. קשקשה הוא הפורח בהן ואפי' לאכשורי דג טמא כתיב
[רחמנא] תרויבו למימרא דעל כרחך

אקונם ואפונם כספתיאם ואכספתיאם
ואטונם ה"ז מותר י'תנן התם א"ב שיש לו
קשקשה יש לו סנפיר ויש שיש לו סנפיר ואין
לו קשקשה יש לו קשקשה ויש לו סנפיר דג
טהור יש לו סנפיר ואין לו קשקשה דג
טמא מכדי אקשקשה קא סמכין ליכתוב
רחמנא קשקשה ולא ליכתוב סנפיר אי כתב
רחמנא קשקשה ולא כתב סנפיר הוה אמינא
מאי קשקשה סנפיר ואפי' דג טמא כתב
רחמנא סנפיר וקשקשה והשתא דכתב
רחמנא סנפיר וקשקשה מומאי דקשקשה
לבושא הוא דכתיב י'ושריון קשקשים הוא
לבוש וליכתוב רחמנא קשקשה ולא ליכתוב
סנפיר א"ר אבהו וכן תנא דבי ר' ישמעאל
יגדיל תורה ויאדיר ת"ר במשמע שנאמר
אכול את שיש לו שומע אני אל תאכל את
שאין לו ומשמע שנאמר אל תאכל את
שאין לו שומע אני אכול את שיש לו ולמה
שנאן י'לעבור עליו בעשה ולא תעשה י'תאכלו
מכל אשר במים מה ת"ל שיכול הואיל והתיר
במפורש והתיר בסתם מה כשהתיר במפורש
לא התיר אלא בכלים מנין לרבות בורות
שיחין ומערות ששהיה ושותה מהן ואינו נמנע
י'ת"ל תאכלו מכל אשר במים היכן התיר
בכלים דכתיב את זה תאכלו מכל אשר במים
וגו' בימים ובנחלים הוא דכי אית ליה אכול
דלית ליה לא תיכול הא י'בכלים אע"ג דלית
ליה אכול אימא בכלים אע"ג דאית ליה לא
תיכול לא סלקא דעתך דכתיב י'ובל אשר
אין לו סנפיר וקשקשה בימים ובנחלים מכל
שרין המים בימים ובנחלים דלית ליה לא
תיכול הא בכלים אע"ג דלית ליה אכול
ואימא במים כלל בימים ובנחלים פרט כלל
ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט ימים
ונחלים אין נעיצין וחריצין לא במים חור
וכלל הני תרי כללי דסמיכי להרדי נינהו
אמר רבינא כדאמרי במערבא ס' כל מקום
שאתה מוצא שני כללות הסמוכין זה לזה
הטל

אספיר וקשקשה אכל תאכלו קמא מני למידרש בנאפי נפשיה וסנפיר
וקשקשה ימים ונחלים דסיפא קאי והכי קאמר תאכלו מכל אשר
במים אפי' בלא סימנין וכגון בשאר מימות שאין ימים ונחלים כל אשר
לו סנפיר וקשקשה [במים] בימים ונחלים אותם תאכלו ולא בלא
סנפיר וקשקשה דבימים ונחלים בעי סימנין: היכן הסיר אלא אותם
מאיזה מקרא אתא למד: בימים ונחלים הוא. דכתבינן לך אותם
למעוטי מי שאין לו הא בכלים אע"ג דלית ליה אכול: ואימא בכלים
אע"ג דאית ליה לא תיכול. דהא גבי היתרא כתיב ומשמע דמהיתרא
ממעט להו דהכי משמע בימים ונחלים הוא דתאכלם אכל בכלים לא
תאכלם: לא ס"ד. דהא גבי איסורא דאל תאכלו את אשר אין לו כתיב
נמי ימים ונחלים למעוטי כלים והכא על כרחך מאיסורא ממעט להו
ונחלים הוא דלוחם תאכלו ולא מי שאין לו אכל כלים אפי' אין לו אכול והיינו שני מקראות סמום ומפורש דלעיל שהתירו בהם כלים
ולקמן [סו.] בעי הי קרי סמום והי קרי מפורש: ואימא במים כלל. (א) דכל שרן המים צעין סימנין: חריצין ונעיצין לא. וכ"ש בורות ולמה לי
תאכלו מכל אשר במים לאתויי בורות להיתרא: במים חור וכלל. מרי במים כתיבי גבי הדדי מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשה במים:
הטל

מסורת הש"ס

(א) מנה נא: (ב) ונחמיה מד.
כ"ק סד: מסורת נא. ע"ש
שנוטע ה. ה. (א) וקרא אלו.
(ד) ג'ל א שמי.

תורה אור הש"ס

- 1. ובוטע נחשת על ראשו ושריון קשקשים הוא לבוש ומשקל השריון חמשת אלפים שקלים נחשת: שמואל א י"ז
- 2. ה' תפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר: ישעיהו סב בא
- 3. את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשה במים בימים ובנחלים מכל שרין המים ומכל נפש החיה אשר במים שקן הם לכב: ויקרא י"א

הנהגות הב"ח

(ב) ישי' דיה ואימא במים כלל דלכל שקן: (ג) הוה' דיה לא ס"ד וי' נחש טפי דלמא ליה להחזיר בליים בקרא דרס לו:

מוסף רש"י

קשקשה. מלשון של דג ונדה נא. אלו קליפין הקציעין כי יגדילא י"א סו. סנפיר. אלו במים שטע בתן על פני המים וישו.